

Vlaams
Parlement

stuk **104** (2014) – Nr. 1
ingediend op 26 augustus 2014 (2014)

Gedachtewisseling

met de Vlaamse Regering over
de financiële toestand van de Vlaamse overheid

Verslag

namens de Commissie ad hoc
uitgebracht door de heren Dirk de Kort en Joris Vandenbroucke

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Jan Peumans.

Vaste leden:

mevrouw Annick De Ridder, de heren Matthias Diependaele, Jan Peumans, Kris Van Dijck,
Wilfried Vandaele, Karl Vanlouwe;
de heer Dirk de Kort, mevrouw Kathleen Helsen, de heren Ward Kennes, Koen Van den Heuvel;
de heren Bart Somers, Bart Tommelein;
mevrouw Katia Segers, de heer Bart Van Malderen;
de heer Björn Rzoska.

Plaatsvervangers:

de heer Björn Anseeuw, mevrouw Lies Jans, de heren Bert Maertens, Bart Nevens,
mevrouw Miranda Van Eetvelde, de heer Peter Wouters;
mevrouw Caroline Bastiaens, de heren Robrecht Bothuyne, Bart Douchy, mevrouw Katrien Partyka;
de heren Jo De Ro, Marino Keulen;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Joris Vandenbroucke;
de heer Bart Caron.

toegevoegd lid:

de heer Chris Janssens.

INHOUD

1. Vragen en opmerkingen van de leden	4
2. Antwoord van de Vlaamse Regering	5
3. Discussie.....	7

De Commissie ad hoc van het Vlaams Parlement, die werd opgericht in afwachting van de samenstelling van de diverse vakcommissies organiseerde op 14 augustus 2014 een gedachtewisseling met de Vlaamse Regering over de financiële toestand van de Vlaamse overheid.

1. Vragen en opmerkingen van de leden

De heer *Björn Rzoska* had verwacht dat de vergadering zou beginnen met een verklaring van de Vlaamse Regering over de cijfers die in de pers zijn verschenen. Het lid kan niet geloven dat in de besparingsnota die achter het regeerakkoord zit, nog geen opties genomen zijn voor het budgettaire beleid. Uit de verklaring van minister Crevits in De Standaard van 12 augustus 2014 dat iedere minister de beschreven maatregelen kan vervangen door andere die hetzelfde opbrengen, leidt hij af dat elke minister wel degelijk op de hoogte is van zijn of haar budget en dat er dus een akkoord is over de verdeling over de vakdomeinen. De heer Rzoska rekent alsnog op duidelijkheid vanwege de Vlaamse Regering.

Er wordt aan de oppositie en de bevolking gevraagd om te wachten tot september, terwijl nu al volop beleidsalternatieven naar voren komen. Dat de cijfers in de pers noch ontkend noch bevestigd worden, is niet in het belang van het democratische debat, want wachten tot eind september verkleint de ruimte voor overleg. De regering begint de tekst van haar eigen regeerakkoord trouwens met de erkenning dat vertrouwen begint bij duidelijkheid. Men moet inderdaad zeggen waar het op staat. De persberichten over de onderhandelingen met het oog op de vorming van een meerderheid toonden al dat de begroting de lastigste knoop was die moest ontward worden. De spreker geeft de besparingen in de gehandicaptenzorg, de kinderbeijlaging en de woonbonus als voorbeelden. Achterkamertjespolitiek is oubollig, de kwaliteit van het debat vereist dat ten minste de grote krijtlijnen van de besparing worden meegedeeld. Zonder die transparantie kan het parlement niet de actieve rol spelen die de minister-president zelf bepleit.

Daarop formuleert het lid een aantal concrete vragen per beleidsdomein. Klopt het dat de regering 200 miljoen euro per jaar wil besparen op subsidies aan jeugd-, sport- en cultuurverenigingen? Gaat het over loonkosten en/of werkingsmiddelen? Wordt er in dat verband bespaard op subsidies aan steden en gemeenten? Gaan ze in hun totaliteit over naar het Gemeentefonds of wordt er eerst een besparing op doorgevoerd?

Wordt de minimumbijdrage voor kinderopvang verhoogd van 1,56 tot 5 euro per dag? Komt er in 2015 en 2016 een indexsprong in de kinderbeijlaging? Wordt 110 miljoen euro geschrapt in de animatie in woonzorgcentra?

Wordt het werkingsbudget van universiteiten en hogescholen inderdaad met 5 procent verminderd?

Er is ook sprake van het schrappen van budgetten inzake rationeel energieverbruik (43 miljoen euro per jaar). Wat betekent dat concreet voor dak- en gevelisolatie, de plaatsing van isolerende beglazing, de plaatsing van hoogrendementsketels? Wat betekent dat voor de pas ingevoerde verhoogde energiepremie voor iedereen die tegelijk zijn muur isoleert en de ramen vervangt door hoogrendementsglas? Blijft de extra korting op dakisolatie voor bescheiden huurwoningen van kracht? Wil dat zeggen dat Vlaanderen de verantwoordelijkheden op vlak van energiebesparing niet langer opneemt? Houdt men daarbij voldoende rekening met de nieuwe klimaatresponsabiliseringsbepalingen en de mogelijke boni die Vlaanderen misloopt en mali die Vlaanderen riskeert als het onvoldoende presteert op vlak van de energiebesparing in gebouwen?

Er komt een hervorming van de renovatiepremies – blijkbaar zou het gaan om een fiscalisering: men zou afstappen van een premiesysteem en de investeringen in renovatie zouden aftrekbaar worden van de belastingen. Klopt dit? Wordt er rekening gehouden met eventuele averechtse sociale effecten? Men krijgt immers pas veel later de steun terugbetaald, waardoor wellicht veel mensen met minder geld zullen terugschrikken voor de investering.

Mevrouw *Ingrid Lieten* sluit zich aan bij het pleidooi van de heer Rzoska. Zij noemt deze vergadering van de Commissie ad hoc dan ook zeer urgent. Tijdens het debat over de regeerverklaring had zij nog begrip voor de vraag van de Vlaamse Regering om te wachten tot de Septemberverklaring voor de bekendmaking van de (meer-) jarenbegrotingstabellen, maar ondertussen lekten regeringsleden zelf cijfers. Daaruit blijkt dat de factuur onevenredig gepresenteerd wordt aan gezinnen met kinderen: zij zullen minder kinderbijslag ontvangen en meer betalen voor bus, school en kinderopvang. Daarnaast wordt ernstig bespaard op het sociaal-culturele weefsel. De enige manier om de onrust daarover weg te nemen is informatie verstrekken. Het lid vraagt meer bepaald de tabel bij de meerjarenbegroting, waarvan zij overtuigd is dat die reeds is opgemaakt.

De heer *Chris Janssens* gaat ervan uit dat de minister-president alleen gekomen is om te luisteren en vervolgens een nietszeggend antwoord te geven. Hij hoopt dat dat niet zo zal zijn en dat de Vlaamse Regering haar kernwoorden 'vertrouwen en verbinden' zelf ter harte te neemt. De lekken die zich hebben voorgedaan, spreken die kernwoorden al onmiddellijk tegen. Als het onderlinge vertrouwen even groot is als de discretie over de geplande besparingen, belooft dat niet veel goeds. Het lid gewaagt van een valse start.

Afgezien van de conservatieve kramp der progressieven wanneer de subsidies aan hun verenigingen in het gedrang komen, zijn er wel al pertinente vragen gesteld. Welke van de schijnbaar pertinente cijfers die in de media circuleren, zijn correct? Kloppen de domeinen waarop bespaard wordt en nieuwe inkomsten aangeboord worden? Waar wordt procentueel het meest bespaard? Waarom zat er geen begrotingstabel bij het regeerakkoord? Het lid rekent erop dat die gewenste duidelijkheid er tijdens deze vergadering komt.

2. Antwoord van de Vlaamse Regering

Minister-president *Geert Bourgeois* bevestigt dat er binnen de gehele Vlaamse Regering overeenstemming is over de regeerverklaring en dat ook de verklaring die hij tijdens deze vergadering van de Commissie ad hoc samen met viceminister-president Annemie Turtelboom zal afleggen, die overeenstemming duidelijk maakt. De voltallige regeringsploeg werkt keihard aan de begroting en de beleidsnota's voor de komende regeerperiode. Hij verklaart dat hij naar deze vergadering is gekomen om op de vragen van de parlementsleden te antwoorden maar niet om een aanvullende regeerverklaring af te leggen. Hij wijst op de regels die in het Rekendecreet en in het Reglement van het Vlaams Parlement zijn vastgelegd in verband met de timing van indiening van begroting en beleidsnota's. De Vlaamse Regering zal die regels nauwgezet volgen.

De minister-president bevestigt uitdrukkelijk dat er op dit moment geen regeringsbeslissingen zijn over de begroting, zoals blijkt uit de notulen van de twee voorbije ministerraden. De opstelling van de begroting is een complexe oefening, waarvoor het Planbureau pas de derde week van september de ultieme parameters bezorgt. Zij bevat meer dan 2000 uitgavenposten, nog afgezien van de rechtspersonen. De Vlaamse Regering zal in alle transparantie handelen. Alle Vlamingen zullen vernemen waar ze aan toe zijn, maar men mag hun niet wijsmaken dat een ordentelijke begroting al midden juli op te maken valt.

Dat is vroeger trouwens nooit anders geweest, wat men ook moge beweren. Ook de regeringen-Peeters II, Letermé, Dewael en Van den Brande II voegden geen begrotingscijfers bij hun regeerverklaringen. De minister-president beveelt de leden de lectuur aan van de verslagen van die besprekingen. Hij erkent dat een werknota uit de onderhandelingen over de toekomstige coalitie in de pers is verschenen, maar men mag die nota niet presenteren als een begrotingsnota. Iets gelijkaardigs is trouwens ook vijf jaar geleden gebeurd, enkele dagen na de regeringsvorming.

De minister-president herinnert eraan dat de Vlaamse Regering geconfronteerd wordt met een zeer grote begrotingsinspanning. Alleen al om tot een evenwicht te komen is 1,1 miljard euro nodig in 2015 en 1,5 miljard euro in 2016, en dan nog onder voorbehoud van ongewijzigde omstandigheden. In dat verband attendeert hij op de beginnende krimp van de Duitse economie en op de geostrategische situatie in Oekraïne. In 2010 bijvoorbeeld maakten de uiteindelijke cijfers van het Planbureau nog bijkomende inspanningen noodzakelijk, nadat de bankencrisis tot een economische recessie had geleid.

Hij onderstreept dat de huidige ploeg haar verantwoordelijkheid neemt en de uitdaging van een begrotingsevenwicht aangaat. De besparingen zullen realistisch, evenwichtig en rechtvaardig zijn. Maar dat is niet alles: de Vlaamse Regering heeft ook de ambitie om te investeren in zowel de harde als de zachte sectoren, in het bijzonder in welzijn en economie, maar ook elders. Om ruimte vrij te maken voor bijkomende middelen voor welzijn, onderzoek en ontwikkeling, scholenbouw, wegeninfrastructuur en natuurbehoud, is nog een bijkomende inspanning nodig. Hij hoopt dat alle parlementsleden de verantwoordelijkheidszin hebben om te erkennen dat die inspanningen noodzakelijk zijn.

Gewagen van een besparing van 8 miljard euro noemt de minister-president demagogie. Het gaat om 1,5 miljard euro op een budget van ongeveer 40 miljard euro, zijnde 4 percent. Dat is veel maar niet onoverkomelijk. Een dergelijke oefening is niet mogelijk zonder de inspanningen van velen. De regering hanteert evenwel geen hakbijl, maar gaat gemodereerd en evenwichtig besparen. Zij kiest bewust niet voor het alternatief van de schuldopbouw, want daarmee belast men uiteindelijk de jonge generatie van vandaag, die dan later de rekening wel zal betalen. Zij kiest er evenmin voor om de bedrijven en de burgers nog bijkomend te belasten. De fiscale druk in dit land is immers al zeer hoog.

Wat er wel zal komen is een bijkomende besparing op het eigen overheidsapparaat, bezuiniging in een aantal werkingssubsidies en een hogere bijdrage voor sommige diensten. De minister-president stelt vast dat hij daar, in weerwil van de mediaheisa, veel begrip voor ontmoet bij heel wat mensen. Iedere Vlaming weet dat die inspanningen moeten gebeuren om orde op zaken te stellen. Hij verzekert dat deze regering het middenveld koestert en er niet de hakbijl gaat in zetten. Het overleg over de manier waarop de doelstellingen bereikt dienen te worden, is aan de gang en met dat overleg zal rekening worden gehouden bij de opmaak van de definitieve begrotingslijnen.

Hij vat tot slot nogmaals de ambities van deze Vlaamse Regering samen: een begrotingsevenwicht in 2015, bijkomende investeringen die – bij ongewijzigde omstandigheden – in 2019 oplopen tot een half miljard euro recurrent in welzijn, en tot een half miljard euro in economie, onderzoek en ontwikkeling, en ondernemingsmaatregelen. Daarnaast komen er nog investeringen in scholenbouw, wegeninfrastructuur en natuur.

De regering kiest voor een grote omslag in haar houding tegenover het levende Vlaanderen. Zij gaat uit van vertrouwen en neemt de regel- en rapporteringsdruk weg. Verder wordt de overheid zelf verder gemoderniseerd en afgeslankt maar daardoor ook sterker gemaakt. Tot slot verwijst de minister-president naar de grootste hervorming ooit op het vlak van binnenlands bestuur. Zich nu concentreren op nog uit te werken details, terwijl het overleg nog aan de gang is, leidt de aandacht af van het zeer ambitieuze project, dat hier wordt geschetst.

Viceminister-president *Annemie Turtelboom* gaat ervan uit dat iedereen beseft dat deze regeringsploeg zal moeten besparen. Op basis van de meerjarenraming 2014-2019 werd het tekort voor 2015 op 368 miljoen euro geschat en voor 2016 op 993 miljoen euro. In de bijdrage van de Vlaamse administratie aan het Vlaamse regeerakkoord, begin juni van dit jaar, werd ook de impact van de zesde staatshervorming en van de verstrengde Europese begrotingsregels, onder meer op het vlak van de constructies van publiek-private samenwerking (PPS), doorgerekend. Op basis daarvan werd het tekort voor 2015 ingeschat op bijna een miljard euro en voor 2016 op 1,3 miljard euro. Op basis van de laatste cijfers zou het tekort voor 2015 1,1 miljard euro bedragen en voor 2016 anderhalf miljard euro. Als men een nominaal begrotingsevenwicht wil behouden, zullen er fundamentele keuzes moeten worden gemaakt. Het zwaartepunt van deze maatregelen ligt in de periode 2015-2016. Hoe structureler de keuzes, hoe meer beleidsruimte er zal vrijkomen tegen het einde van de regeerperiode.

Elke politieke partij heeft in zijn verkiezingsprogramma's besparingen ingeschreven voor de gewesten en de gemeenschappen. Rekening 14, het project dat de verkiezingsprogramma's heeft doorberekend, heeft de budgettaire gevolgen van de programma's van de verschillende politieke partijen overigens duidelijk in kaart gebracht.

Het opstellen van de begroting verloopt volgens een bepaalde procedure, die door het Vlaams Parlement met het Rekendecreet werd aangenomen. Een belangrijk ijkpunt in de begrotingscyclus is de economische begroting. Daarin komen de meest recente cijfers inzake economische groei en inflatie aan bod. Een verandering van 0,1 percent in de economische groei heeft immers een impact van ongeveer dertig miljoen euro op de Vlaamse begroting. In de Septemberverklaring zal de Vlaamse Regering aan het parlement een budgettair kader voorleggen dat gebaseerd is op de economische begroting. Dat kader zal verder verfijnd worden in de eigenlijke ontwerpbegroting voor 2015 die volgens het Rekendecreet op 21 oktober ingediend moet worden in het parlement. Deze begroting zal permanent worden gemonitord via begrotingscontroles, vooral om de ambitieuze doelstelling van een begroting in evenwicht voor 2015 te realiseren. Het zou dus onverantwoord zijn om nu reeds definitieve cijfers te presenteren.

De schulden van vandaag zijn de belastingen van morgen. Minder overheidstekorten betekenen minder schuld, minder rentelast en meer beleidsruimte voor de investeringen in de toekomst. Deze regering wil niet alleen besparen. Ze zal in deze regeerperiode ook investeren in welzijn, in schoolgebouwen, in economie en in innovatie.

3. Discussie

De heer *Bjorn Rzoska* is onthutst door het antwoord van de minister-president. Zich verschuilend achter de formele regels zegt hij eigenlijk dat de huidige onrust hem niet zoveel kan schelen. De facto onttrekt hij zich aan het maatschappelijk debat. Hij vraagt niet dat de minister-president nu een uitgewerkte begroting presenteert. Het regeerakkoord zegt dat deze regering 500 miljoen euro extra zal investeren in zorg en in economie. Een dergelijke kaderovereenkomst is er ook voor de besparingen. Op basis daarvan kunnen de ministers onderhandelen met het middenveld. De

reactie van het parlement zou te maken hebben met het uitlekken van een aantal details. Het niet-indexeren van de kinderbijslag of het verlagen van de toelage voor hogescholen en universiteiten, waardoor het inschrijvingsgeld zal verhogen, zijn echter geen details. Het lid vraagt alleen dat men de bestaande ongerustheid voor een stuk zou wegnemen door te verduidelijken binnen welk budgettair kader de ministers besparingen aan het zoeken zijn. De minister-president antwoordt echter alleen dat hij het Rekendecreet netjes zal volgen. Hij had van deze minister-president beter verwacht.

Niet alleen de regering moet overleg plegen met het middenveld, ook het parlement moet dat kunnen doen. Daarom zal zijn fractie tot besluit van het debat een voorstel van resolutie indienen dat de formele agenda van de minister volgt en dat vraagt dat het parlement tussen de Septemберverklaring en het definitief neerleggen van de begroting op 21 oktober heel wat organisaties in het middenveld zou kunnen horen, niet alleen over hun subsidies en over de mogelijke besparingen, maar ook over hun verwachtingen voor de komende vijf jaar. De minister-president heeft trouwens zelf gezegd dat het parlement het debat voor een stuk naar zich toe moet trekken.

Mevrouw *Ingrid Lieten* stelt vast dat de minister-president en minister Turtelboom niets nieuws hebben gezegd. De oppositie verwacht niet dat de regering nu al een begroting heeft. Ze vraagt alleen dat de minister-president de tabel zou geven waarin tijdens de onderhandelingen over het regeerakkoord de omvang van de besparingen werd vastgelegd. Het is niet de oppositie die de mensen ongerust wil maken, want de lekken zijn afkomstig van de meerderheid zelf.

Als de minister-president die tabel niet wil geven, dan kan ze alleen nog concrete vragen stellen. Zij wil dus weten of de gezinnen inderdaad 27 miljoen euro meer zullen moeten betalen om dezelfde kinderopvang te krijgen.

De heer *Chris Janssens* stelt vast dat de minister-president pas op 21 oktober, de officiële deadline, met cijfers wil komen. Gedurende meer dan twee maanden zal er dus nog ongerustheid zijn en zullen er nog nieuwe lekken zijn vanuit de meerderheid. Het parlement heeft geen behoefte aan een theoretische cursus over het opstellen van een begroting, maar aan duidelijke antwoorden over de budgettaire contouren. De Vlaamse Regering kiest er echter voor om te zwijgen. Deze commissievergadering is volgens hem een maat voor niets geweest. Het zegt veel over het beleid dat deze regering wil voeren.

Hij is het ermee eens dat besparen beter is dan belasten. De budgettaire toestand van Vlaanderen was echter al vóór de verkiezingen bekend, maar toen hadden Open Vld en N-VA de mond vol over lastenverlagingen. Meteen na de eedaflegging willen ze hun verkiezingsbeloften echter al verbreken.

De heer *Rob Beenders* had net als de andere sprekers verwacht dat de ongerustheid in de samenleving gedeeltelijk zou worden weggenomen. Hij ervaart vooral veel onrust bij provincies en lokale besturen. Daarover stonden er in het regeerakkoord slechts twintig lijntjes. Duizenden ambtenaren weten niet of ze volgend jaar nog werk zullen hebben. Ze hebben nochtans nog maar net een reorganisatie achter de rug, waardoor de provincies zouden evolueren tot kenniscentra die steeds nauwer samenwerken met de gemeenten. Door het schrappen van de bevoegdheden voor sport, cultuur, welzijn en jeugd dreigt er nu een nieuwe afslankingsronde waarbij meer dan 1500 mensen hun werk dreigen te verliezen. Het regeerakkoord stelt dat de lokale besturen meer verantwoordelijkheden zullen krijgen, maar het is onduidelijk of dit ook zal leiden tot bijkomende uitgaven. Men verwacht allicht dat de gemeenten de hogere kosten doorrekenen aan de inwoners of dat ze een

asociaal beleid zullen voeren. Heel wat gedeputeerden van de meerderheidspartijen delen deze bezorgdheid. Ze dreigen er zelfs mee om naar de rechtbank te stappen als de beslissingen van het regeerakkoord worden uitgevoerd. Blijkbaar vinden ze ook binnen hun eigen partij geen duidelijkheid.

Men moet snel duidelijkheid scheppen over de financiële implicaties van de korte passage in het regeerakkoord over de provincies. Zal de afbouw van de provincies gepaard gaan met ontslagen? Zal de regering voorzien in extra mensen en middelen voor de bijkomende verantwoordelijkheden van de lokale besturen? Wanneer zouden deze maatregelen worden doorgevoerd? De dienstverlening moet in elk geval optimaal kunnen verlopen.

De heer *Jan Bertels* vindt dat men het overleg ernstig moet nemen. Hij vraagt geen precieze cijfers, maar een budgettair kader. Dat budgettair kader zal de regering trouwens midden september moeten afleveren voor Europa. Dat heeft minister Turtelboom niet vermeld in haar 'cursus Begroting'.

Meer in het bijzonder wil het lid meer informatie over het budget voor de sector van de ouderenzorg. Hij heeft drie informatieve vragen. Klopt het dat de subsidie voor animatie in de rustoorden zal afgeschaft of verminderd worden? Gaat het daarbij om een bedrag van 25 miljoen euro? Een dergelijke maatregel zou een impact hebben op het welbevinden van de ouderen in de rustoorden. Daarmee zou men ook de werking van de vrijwilligers in het hart treffen, zoals Zorgnet Vlaanderen en de directies van de rustoorden al herhaaldelijk hebben laten weten. Animatie is geen luxe-activiteit. Het doorschuiven van die factuur naar de gezinnen zou leiden tot een verhoging van de rusthuisfactuur met zestig euro. De subsidie voor de werking van de rusthuissector zou eveneens met zes percent verminderen. Zal ook die factuur worden doorgeschoven naar de gezinnen? Zal de premie voor de zorgverzekering inderdaad met zestig percent stijgen?

Zijn fractie kan niet akkoord gaan met de opmerking van de minister-president dat de besparingsinspanning billijk verdeeld wordt. De inspanning wordt immers vooral gedragen door de gezinnen.

De heer *Wouter Vanbesien* weet dat de drie regeringspartijen afspraken gemaakt hebben over een financieel kader. Dat is niet hetzelfde als een begroting. De minister-president weigert echter om dat kader te geven. Hij had gehoopt dat de parlementaire reflex van de minister-president niet alleen zou betekenen dat hij naar het parlement komt, maar ook dat hij ook zou antwoorden op de vragen van het parlement. Met zijn geheimdoenerij maakt hij een grote fout. Hij voert een oubollige politiek, al beweert hij dat hij alleen de bepalingen van het Rekendecreet volgt.

Het lid vraagt dat de minister-president de informatie zou geven waarover hij beschikt. Daaruit zou een daadwerkelijke parlementaire reflex blijken. Hij wil ook graag een antwoord op het voorstel van zijn fractie om, in de periode tussen de Septemberverklaring en het indienen van de begroting, het middenveld uitgebreid aan het woord te laten in het parlement, zowel over de besparingen als over het beleid van de komende vijf jaar.

Mevrouw *Yamila Idrissi* zegt dat deze vergadering belegd werd om antwoorden te krijgen op de ongerustheid binnen het verenigingsleven. Daarvoor verwijst ze naar uitspraken van Marc Justaert van de Christelijke Mutualiteiten, van Dirk Verbist van de FOV (Federatie van Organisaties voor Volksontwikkelingswerk) en van Danny Jacobs van de Verenigde Verenigingen.

Naar eigen zeggen wil de minister-president de demagogische taal ontkrachten. Zij zou dat geen demagogische taal durven te noemen, maar wel ongerustheid. Het stoort haar dat er daarop geen concrete antwoorden worden gegeven. Per jaar zou er 203 miljoen euro aan werkingssubsidies worden geschrapt. Dat is een vierde van de middelen. Het is maar normaal dat dit vragen doet rijzen. De regering weigert echter een antwoord te geven.

Daarom heeft ze een aantal concrete vragen. Kloppen de cijfers in de kranten? Zo niet, aan welke besparingen denkt men dan wel? Hoe wil de regering aan het bedrag van 203 miljoen euro komen? Heel wat centen voor cultuur, jeugd en sport gaan naar het Gemeentefonds. Zal het Gemeentefonds geormerkt worden?

De heer *Joris Vandenbroucke* gelooft niet dat de de Vlaamse Regering niet verder geraakt is dan het definiëren van de begrotingsdoelstellingen en het bepalen van het kader. Hij gelooft dus ook niet dat er nog geen concrete voorstellen en maatregelen ter tafel liggen. De onrust in de Vlaamse samenleving is immers niet enkel het gevolg van een gelekte tabel maar ook van uitspraken door de minister-president en enkele andere ministers over concrete maatregelen. Zo werd bij de voorstelling van het regeerakkoord enigszins triomfantelijk aangekondigd dat het gratis openbaar vervoer voor 65-plussers afgeschaft wordt. Heel wat 65-plussers kregen deze zomer van De Lijn een uitnodiging om voor 5 euro een MOBIB-kaart aan te schaffen en zo verder te genieten van gratis openbaar vervoer. Deze mensen vragen zich af hoe lang dat gratis openbaar vervoer er nog zal zijn. Daarnaast zegt de minister-president dat De Lijn veel efficiënter zal moeten werken. Dat terwijl de maatschappij al heel wat inspanningen geleverd heeft. Terecht, aldus de spreker, concluderen TreinTramBus en directieleden en vakbonden van De Lijn dat de enige resterende besparingen tariefverhogingen of aanbodbepkeringen zijn. Niet minder dan één op vijf gezinnen, mensen zonder auto, vragen zich dus af of ze meer gaan moeten betalen voor minder openbaar vervoer. De heer Vandenbroucke vraagt hierover dan ook meer duidelijkheid.

Minister Homans heeft dan weer tijdelijke contracten in de sociale huursector aangekondigd, wat een belangrijke budgettaire impact heeft. Sociale huurders betalen huur op basis van hun inkomen, waardoor de inkomsten van de huurmaatschappijen deels daarvan afhangen. Als de 'hogere' inkomens, zijnde de postbode getrouwd met een halftijds werkende caissière, naar de dure en krappe private huurmarkt verdreven worden, krimpen ook de verdiensten van de maatschappijen. De heer Vandenbroucke kan zich niet voorstellen dat een minister dergelijke maatregel aankondigt zonder op zijn minst de budgettaire impact ervan te laten simuleren. Cynisch is dan ook de verklaring van minister Homans dat de maatregel bedoeld is om de wachttijden te verkorten. Te meer daar in het regeerakkoord staat dat het groeipad voor de sociale woningen zal worden verlengd. Dat is regeringsjargon waarmee de regering aangeeft dat ze minder sociale woningen wil bouwen dan voorheen, anders dan de vorige regering die de inhaalbeweging, afgesproken in het Grond- en Pandendecreet, inzette. In de krant staat daarenboven dat de subsidies aan de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen met 147 miljoen euro dalen. De heer Vandenbroucke vraagt dan ook of de regering wel degelijk van plan is minder te bouwen en hoeveel haar dat oplevert.

Als mevrouw *Tine Soens* de kranten mag geloven, hebben de Vlaamse jongeren redenen om ongerust te zijn. De regering schuift de factuur door naar hen en naar de gezinnen met kinderen. Klopt het dat verenigingen 203 miljoen euro moeten besparen? Zijn de jongeren, de jeugdbewegingen en de Vlaamse Jeugdraad terecht bezorgd over dat cijfer? Ze citeert uit de brief van een scoutsleider voor wie de verhoging van het inschrijvingsgeld onvermijdelijk de drempel naar de jeugdbeweging zal verhogen. Zullen de jeugdbewegingen inderdaad door dalende subsidies gedwongen worden hun inschrijvingsgelden te verhogen? Zal

de Uitleendienst Kampeermateriaal voor de Jeugd moeten besparen? Wat zal het lot zijn van de provinciale jeugdprojecten nu het provinciale jeugdbeleid wordt afgeschaft? In Limburg waar het jeugdbeleid grotendeels provinciaal georganiseerd is, gaat het om een 150 projecten. Ze concludeert dat men niet kan wachten tot in september voor meer duidelijkheid.

De heer *Steve Vandenberghe* beseft als burgemeester dat een politicus moet weten wat leeft onder de mensen. Als oud-schooldirecteur weet hij dat als de hallucinante besparingscijfers op hoger en secundair onderwijs kloppen, ook de basisscholen daar het slachtoffer van zullen zijn. Ouders en personeel zijn ongerust en terecht, dat blijkt nogmaals uit de uitspraak daarnet dat scholen meer verantwoordelijkheid zullen krijgen. Dat terwijl scholen nu al amper middelen hebben voor administratieve ondersteuning, ICT, sport- en cultuuractiviteiten en de werkdruk bij de leerkrachten hoog is. Als de kinderopvang duurder wordt, zullen ook de scholen daar slachtoffer van worden. Zij organiseren immers goedkopere voor- en naschoolse kinderopvang, waarvan dan heel wat meer kinderen gebruik zullen maken, zonder navenante stijging van de middelen. Iedereen moet bijdragen, maar zolang de baron Buysse van deze wereld niet evenredig, volgens draagkracht, inspanningen leveren, zal zijn fractie geen besparingen op kap van gezinnen en kinderen tolereren.

Minister-president *Geert Bourgeois* herhaalt dat hij niet zal ingaan op vragen over onderdelen van het beleid. Die zullen aan bod komen bij de bespreking van de Septemberverklaring en de beleidsnota's. Momenteel een debat voeren op basis van persverklaringen over een uitgelekte nota, terwijl de maatregelen nog niet uitgewerkt zijn, is niet de juiste werkwijze. De minister-president weet trouwens niet over welke nota de krant in kwestie beschikt. Hij vermoedt dat het een werknota is voor de onderhandelingen tussen de partijen, zoals er trouwens talloze zijn. Voor het overige zijn er nog geen budgettaire teksten. Net uit respect worden die nota's niet aan het parlement bezorgd. Volgens het Rekendecreet en het Reglement moet de regering de vierde maandag van september een verklaring over de algemene maatschappelijke toestand en de grote lijnen van de begroting aan het parlement presenteren. De economische begroting van het Planbureau komt immers pas de tweede of zelfs de derde week van september. Ook daarna zullen er onzekerheden blijven. Elke afwijking van de groeiprognozes met 0,3 percent maakt immers een verschil van ongeveer 100 miljoen euro.

Een debat vragen over onderhandelingsnota's is nooit gezien. Een tabel van de regering-Peeters II is uitgelekt in de kranten op 15 juli 2009, vier dagen na de regeerverklaring. Niemand, ook sp.a niet, heeft daar een debat over geëist, dat is pas gevoerd bij de Septemberverklaring. Dat is volgens de minister-president geen formalisme maar een voorwaarde voor een goed debat op basis van de juiste cijfers. De periode die aan het opstellen van de Septemberverklaring voorafgaat, is trouwens ook nodig voor overleg met het middenveld, de administratie en de andere belanghebbenden.

De minister-president heeft de algemene doelstellingen al geschetst: een begroting in evenwicht, bijkomende begrotingsruimte door besparing op de werking van de overheid en op de werkingsmiddelen en hogere bijdragen voor bepaalde diensten. Dat zal echter niet met de hakbijl gebeuren, maar gemodereerd en evenwichtig zonder in deficit te gaan en zonder bijkomende belastingen. Het programma van Groen heeft het ook over een besparing van 8,3 miljard euro op de overheid en de gezondheidszorg. Sp.a wil, alleen op overheidsefficiëntie en door het samenvoegen van bepaalde structuren, 1,3 miljard euro besparen. De minister-president kijkt dan ook uit naar de concrete alternatieven van de oppositie om de tekorten weg te werken, maar zelf kiest hij voor realisme.

Hij heeft in geen geval gezegd dat de maatschappelijke debatten details zijn, wel dat over de detaillijnen van het beleid nu nog niet kan worden gedebatteerd in het parlement. Hij begrijpt dat de oppositie de onrust over de nota aangrijpt en voedt, maar de democratische regels moeten worden gevolgd. Het debat wordt ten gronde en transparant gevoerd als de Vlaamse Regering haar definitieve keuzes gemaakt heeft. Die zullen moedig zijn en inspanningen vergen. Het is niet omdat de regering niet wil praten over een nota die ze overigens niet kent, dat ze het debat uit de weg gaat.

Elke partij heeft in zijn programma besparingen, aldus de heer *Björn Rzoska*. Zijn partij had tenminste de moed die plannen, de alternatieven op tafel te leggen. Het is dus zeker niet de oppositie die onrust creëert, zoals de minister-president suggereert, maar net de regering omdat ze haar cijfers niet bekend wil maken. Ze heeft zelfs de moed niet om het onderhandelingskader te geven.

Mevrouw *Ingrid Lieten* herhaalt haar vragen waarop de minister-president niet wil antwoorden. Sp.a vraagt niet de begroting, maar wel de financieringstabel die de regeringsonderhandelaars goedgekeurd hebben en die volgens haar uitgelekt is. Haar partij vraagt de regering die onderhandelingstabel zo snel mogen en in ieder geval voor 1 september aan het parlement te overhandigen. Voor haar is dat noodzakelijk om alle mensen die door de krantenartikelen zijn opgeschrikt de juiste informatie te geven. Het klopt niet dat de oppositie die onrust opklopt, tenzij de minister-president vindt dat Marc Justaert, de Gezinsbond, de Verenigde Verenigingen bij de oppositie horen, iets wat mevrouw Lieten trouwens zou toejuichen.

Daarnaast zal sp.a het voorstel van resolutie van Groen steunen. Ook dit parlement moet zo snel de Gezinsbond, de natuurverenigingen en het onderwijsveld horen zodat de consequenties van de beslissingen kunnen worden ingeschat.

Het derde en allerbelangrijkst punt is dat het lid niet gerustgesteld is. Volgens de informatie van de kranten zijn het de gezinnen met kinderen die de besparingen volledig moeten ophoesten, via het schoolgeld, het busabonnement, de jeugdverenigingen, de kinderopvang. Ze doet een cri du coeur aan de regering om haar besparingen te heroverwegen en naar alternatieven te zoeken om de besparingen eerlijker te verdelen en niet volledig af te wentelen op de gezinnen.

De heer *Chris Janssens* ziet het cijferlek als de verantwoordelijkheid van een meerderheidslid. Die cijfers hebben tot onrust geleid. Het is dus evenzeer de verantwoordelijkheid van de meerderheid om de onrust weg te nemen. Dat de regering die verantwoordelijkheid ontloopt is betreurenswaardig en hypothekeert een goede start.

Minister-president *Geert Bourgeois* ontkent dat hij zijn verantwoordelijkheid ontloopt. Politieke partijen spelen dan wel een grote rol, het past niet in de constellatie dat een parlement een regering interpelleert over documenten van die partijen. Hij weet niet over welke tabellen De Morgen beschikt maar zal zelf het parlement in geen geval een werknota van een partij bezorgen, maar wel een begroting die moedige keuzes maakt, voor een budget in evenwicht, beleidsruimte en vooruitgang in Vlaanderen.

De heer *Jan Peumans* maakt de leden erop attent dat het parlement een voorstel van resolutie pas kan goedkeuren op 24 september bij zijn eerste plenaire vergadering, wat niet belet dat de leden er een kunnen indienen of een zomerse ad-hoccommissie samenroepen om die te bespreken. Pas na een plenaire goedkeuring wordt een resolutie aan de regering overgemaakt.

De heer *Björn Rzoska* is zich daarvan bewust, daarom slaat zijn voorstel op de periode tussen de Septemberverklaring en 21 oktober. Mevrouw *Ingrid Lieten* wil niet wachten tot eind september en zal voorstellen opnieuw een ad-hoccommissie samen te roepen. Ze hoopt dat de regering alsnog uit eigen beweging de tabel voor 1 september aan het parlement zal bezorgen. Ze vindt het wel vreemd dat de mogelijkheden van het parlement tot eind september beperkt zijn.

Jan PEUMANS,
voorzitter

Dirk DE KORT
Joris VANDENBROUCKE,
verslaggevers